

Landstingsfullmäktige

Underlag för flerårsplan 2015-2016

Demokrati

Delaktighet och inflytande i samhället är en av de mest grundläggande förutsättningarna för vår demokrati. På individnivå är sambandet mellan möjligheterna till inflytande och hälsa mycket starkt. Därför bör såväl folkhälsoarbete som demokratiarbete ha sin utgångspunkt i allas möjlighet till inflytande och delaktighet i samhället.

Allmänpolitiska utskottet har ett särskilt ansvar för arbetet med demokratifrågor. Utskottet har av landstingsfullmäktige fått i uppdrag att arbeta fram förslag på hur arbetet med medborgardialog ska utvecklas.

Utskottet arbetar aktivt för att finna nya vägar till kommunikation med länsborna. Som en del i det arbetet har utskottet initierat ett förslag om att införa allmänhetens frågestund i landstingsfullmäktige. Efter fullmäktiges beslut i februari 2013 kommer frågan att på nytt övervägas inför nästa mandatperiod. Sedan 2008 har utskottet genomfört medborgarpaneler vid sju tillfällen. Utskottet anser att det är viktigt att deltagandet i Landstingets medborgarpanel ökar samt att resultaten på ett bättre sätt tas till vara vid beredning av ärenden. Därför har utskottet under 2012 efter beslut i landstingsstyrelsen gått in i det projekt som SKL driver om ”Utveckling av styrsystem med medborgardialog” där APU:s planeringsgrupp fungerar som styrgrupp. Tanken med detta projekt är att på ett tydligare sätt använda medborgarpanelen och andra verktyg för medborgardialog i landstingets långsiktiga planering. Mycket av denna dialog förutsätter att medborgarna har tillgång till dator/digitala media och internet. Det är därför viktigt att se över frågan hur man även ska kunna nå de medborgare som inte har tillgång till dator.

Utöver detta har utskottet också tagit initiativ till att öppna en ”frågepanel”, som innebär att länsinvånarna kan ställa direkta frågor till landstingets ledning, genom att frågor skickas in via landstingets hemsida, besvaras av den/de som är ansvarig för frågan, varefter såväl fråga som svar kan återfinnas på Landstingets hemsida.

Aktiviteter som dessa minskar emellertid inte betydelsen av den representativa demokratin. Genom att förmedla och väga intressen, och åsikter som finns i samhället mot varandra fungerar partierna som länkar mellan folket och de styrande i den demokratiska processen.

Jönköpings län är en folkrörelsetät region. Här finns en djupt rotad tradition av ett underifrånperspektiv, att ta egna initiativ och att vara aktiv i föreningslivet. Detta är positiva faktorer för folkhälsan och ger förutsättningar för framtidsinriktat företagande. Det är viktigt att stödja och uppmärksamma det civila samhällets roll.

Information om vården och Landstingets övriga verksamhet som är lättillgänglig till språk och form är viktigt både ur demokratisk synpunkt, och för att garantera tillgänglighet till vård och service på lika villkor. Ett stort arbete har lagts ner på Landstingets webbplats och det är angeläget att detta arbete fortsätter att utvecklas vad gäller tillgänglighet och att kontakterna med vården och möjligheterna till jämförelser mellan olika vårdgivare underlättas. För de som inte har möjlighet att kunna ta del av informationen via digitala media måste de ges möjlighet att såväl få information som del av det material man önskar.

I en allt mer globaliserad värld är det också viktigt att informationen om vården finns lättillgänglig på olika språk för både besökare och nya svenskar.

Landstingets nya Kundcenter kommer att vara ett viktigt nav i utvecklingen av tillgänglig information, för alla medborgare, oavsett nationalitet som tillgång till digitala media.

Regional utveckling

En blomstrande arbetsmarknad, ett rikt kulturliv och goda kommunikationer är alla förutsättningar för att uppnå Landstingets vision "För ett bra liv i ett attraktivt län". I enlighet med detta bör Landstinget i Jönköpings län verka för ett starkt entreprenörskap och för framtidsinriktade investeringar i regionen. Arbetskraftsförsörjning är en annan viktig aspekt för den regionala utvecklingen. Här har samarbetet mellan Landstinget i Jönköpings län och Högskolan i Jönköping en central roll, men där även folkhögskolorna med sin flexibilitet är betydelsefulla. Naturbruksgymnasiernas utbildningar inom gröna näringar måste uppmärksammas och tas tillvara mer som en tillväxtnäring i länet.

Folkhögskolornas utbildningar med bl.a. vuxenutbildningar bör också användas och tas till vara som möjlig vidareutbildning för såväl landstingets egen personal men också för andra aktörer/näringslivet i länet.

Tillgång till utbildning och forskning är av stor betydelse för såväl enskilda personers som regionens utveckling.

Regional utveckling och tillväxt måste självklart vara synonymt med hållbar utveckling och tillväxt inte minst för att uppnå en attraktiv livsmiljö, i enlighet med den Regionala utvecklingsstrategins (RUS) målsättningar. I den nya regionbildningen är utskottets mening att mer hänsyn ska tas till RUS och att man ger detta dokument en högre status.

Vid regionbildningen ska det nya miljöprogrammet skrivas om och anpassas för att även gälla regionen och inte bara Landstinget.

Kollektivtrafik och infrastruktur

Goda kommunikationer är en förutsättning för länets tillväxt genom att öka storleken på länets arbetsmarknader och företagens tillgång till kunder och leverantörer. Idag är männens arbetsmarknader betydligt större än arbetsmarknader för länets kvinnor. I arbetet för regional utveckling och tillväxt bör satsningar göras som främjar tillväxt för alla även av kvinnors arbetsmarknader. En välfungerande kollektivtrafik som fungerar även vid oregelbundna arbetstider är en viktig förutsättning. Ett smidigt biljettsystem, prisvärda taxor och en översyn av zonindelningen är viktigt för ett ökat kollektivt resande inom och utom länet. Utskottet ser det också som viktigt att frågan om rabatterade busskort för ungdom upp till 25 år och för äldre över 75 år utreds.

Från och med 2012 blev Landstinget regional Trafikhuvudman för all kollektivtrafik inom Jönköpings län. I det Regionala Trafikförsörjningsprogrammet anges att det kollektiva resandet skall öka med 60 % fram till 2025. Totalt innebär det stora investeringar, för Landstinget en utökad ram med ca 300 mkr per. Satsningarna handlar om allt från byggnation av bytespunkter i varje större kommun del i länet, förbättrad information till resenärerna, såväl i realtid som för planering men också stora satsningar och investeringar och upprustning av det regionala järnvägsnätet. Detta förutsätter en stark samverkan med länets kommuner och andra berörda myndigheter som t.ex. Trafikverket för att detta skall vara möjligt.

Beslut om nationella infrastruktursatsningar påverkar möjligheterna för utvecklingen och tillväxten i regionen. Landstinget ska aktivt medverka till att beslut fattas om byggnation av såväl Götalandsbanan som Europabanan, samt upprustning och vidare satsning på södra stambanan. Dessa två nationella samhällsbyggnadsprojekt skulle avsevärt stärka regionens betydelse som transportcentrum och skapa förutsättningar för en hållbar utveckling i regionen. Satsningar på finansiering i samverkan mellan offentliga och privata aktörer (OPS-finansiering) bör i ökad utsträckning undersökas. Detta skulle kunna bidra till att projektet påbörjas snabbare och att risken för förseningar och fördyringar minskar.

En fortsatt satsning på regional infrastruktur är av stor betydelse för tillväxten i länet inte minst eftersom länets geografiska placering i Sverige innebär stora möjligheter inom området logistikinvesteringar. Tillgänglighet till Jönköping är viktig för länet som helhet.

Näringsliv och turism

Turism är en växande näringsgren. Idag arbetar ca.3000 länsbor inom besöksnäringen året om och nya arbetstillfällen skapas årligen. SKL räknar med att det inom en tio-årsperiod kommer att kunna bli dubbla antalet anställda inom besöksnäringen i vårt län. Besöksnäringen är ofta en första möjlighet att skaffa sig yrkeserfarenhet för många ungdomar. En sak som kännetecknar turism och besöksnäring är att konsumtion och arbetstillfällen skapas på samma plats.

Upplevelser kan inte outsourcas. Kultur och kulturturism är en av de snabbast växande grenarna inom besöksnäringen, det finns ett fortsatt behov av att utveckla besöksattraktioner under höst, vinter och vår. Satsningar på upplevelse- och besöksnäring kan bidra till förbättrad livskvalité hos boende på orten och i regionen, och till etablering av företag i andra näringsgrenar. En fungerande infrastruktur är avgörande för att besöksnäringen ska kunna fortsätta utvecklas, det gäller den fysiska miljön men även saker som smidiga bokningssystem och möjlighet för näringsidkare att samverka kring marknadsföring. Överhuvudtaget bör satsningar på att utveckla tjänstesektorn, som är betydligt mindre här än i andra delar av landet, uppmuntras. Tjänstesektorn har stor betydelse även för andra näringsgrenar, till exempel inom tillverkningsindustrin, och inte minst för småföretagare och att stärka entreprenörskapet här är viktigt.

Regionbildningen

Då förutsättningarna för regional tillväxt varierar i landet är ett tydligt regionalt och lokalt inflytande över tillväxtarbetet nödvändigt. Utskottet har tidigare uttalat och står fast vid att en regionbildning utifrån Jönköpings län från och med 2014 är positivt och ser även positivt på en möjlighet till regionförstoring 2018. Ett samlat offentligt åtagande i regionbildning kommer att stödja såväl näringsliv som det civila samhället, och utifrån lokala förutsättningar bidra till ökad regional tillväxt.

Under 2012 ansökte Landstinget i Jönköpings län, och har beviljats möjlighet att bilda regionkommun med direktvalt regionfullmäktige från och med valet 2014. Regionbildningen stärker kraften i arbetet med hållbar tillväxt, utveckling och välfärdspolitik för vårt län. Genom direkta val stärks medborgarnas inflytande över frågor som är viktiga för deras vardag och framtid, vilket innebär att demokratin kan fördjupas och utvecklas.

Jämställdhet

Jämställdhet mellan kvinnor och män är en grundläggande rättighet och en nödvändighet för ett demokratiskt samhälle.

Jämställdhetsarbete är ett kvalificerat förändringsarbete som kräver långsiktiga och systematiska satsningar. Satsningar som är nödvändiga för att nå visionen ”För ett gott liv i ett attraktivt län”. Jämställdhetsarbete som garanterar jämställda löner, lika möjligheter till påverkan, karriärmöjligheter och föräldraledighet för män och kvinnor är av stor vikt för landstingets attraktivitet som arbetsgivare och för att kunna konkurrera om kvalificerad arbetskraft. En jämställd service som ger kvinnor och män, flickor och pojkar samma möjligheter till att välja och utöva fritidsaktiviteter, och få vård och rehabilitering på lika villkor är avgörande för att uppnå en jämlik hälsa.

Landstinget i Jönköpings län har inlett ett aktivt jämställdhetsarbete. Arbetet med jämställdhetsintegrering, såväl inom ledning och styrning som inom verksamhetsutveckling, bör bedrivas i ordinarie verksamhet. Landstingets

årsredovisning visar nu i allt större utsträckning individbaserad statistik uppdelad på kön. Landstinget har tagit fram en webbutbildning som ska sprida kunskap om jämställdhet, kön och genus inom hälso- och sjukvården i samband med till exempel arbetsplatsträffar. Målet är att 70 procent av all personal i hälso- och sjukvården ska gå utbildningen under 2012-2013.

Syftet med arbetet är att det ska leda till fler förbättringsarbeten som tar hänsyn till kön och jämställdhet och att det visar sig i verksamhetens möten med invånarna. Varje invånare oavsett kön, funktionsnedsättning religion, etnicitet, utbildning etcetera ska mötas utifrån sina behov. Jämställdhet tillför ytterligare en dimension till det pågående utvecklingsarbetet inom bland annat patientsäkerhet, bemötande och läkemedelsanvändning. Utskottet anser också att utredningar, beslutsunderlag, budgetarbete, månadsuppföljningar och årsredovisning bör ha tydliga mätbara mål även för jämställdhetsarbetet.

Landstingets politiker spelar en viktig roll i arbetet att skapa en jämställd verksamhet genom att efterfråga statistik och beslutsunderlag som visar utfall och konsekvenser för kvinnor och män.

Medarbetare i Landstinget

Medarbetarna i såväl vård och omsorg som inom administration är viktiga för att kunna uppnå en god vård på lika villkor. Landstinget har tydliga och bra personalpolicyer men implementeringen i verksamheten brister allt för ofta. Under 2012 yttrade sig utskottet över en motion ang. Landstinget som en mönsterarbetsplats. I detta arbete framkom det att det fanns stora brister i hur dessa policyer i Landstingets arbete kring personalfrågor efterlevs. Utskottet menar att det bör göras kontinuerliga uppföljningar av bl.a. medarbetarpolicyns tillämpning.

Vidare vill utskottet påtala vikten av att Landstinget mer aktivt arbetar med att anställda fler personer med någon form av funktionshinder. Det finns många goda exempel på anställningar inom privata företag där matchning gjorts tillsammans med handikappreelsen.

Utskottet vill också framhålla att det friskvårdsbidrag som finns för anställda

inom Landstinget ska ses över och bör vara likvärdigt för alla anställda oavsett var i verksamheten man arbetar.

Kultur

Att kunna ta del av och delta i olika kulturella uttrycksformer som dans, musik, litteratur, teater och film är en viktig förutsättning för personlig livskvalité och för länets utveckling. Ett rikt och varierat kulturutbud har inte minst betydelse för etablering av företag till regionen och rekrytering av kvalificerad arbetskraft.

I Kulturhuset Spira har Smålands Musik och Teater fått ett nytt hem vilket lett till en vitalisering av scenkonsten och till att fler länsbor besöker deras föreställningar. Det är viktigt med ett fortsatt aktivt arbete för framtida föreställningar blir attraktiva och tillgängliga för kvinnor och män med olika bakgrund, i alla åldrar och från hela länet.

Det är bland annat viktigt att Smålands Musik och Teater tillsammans med Länstrafiken utvecklar tillgängligheten genom bra kommunikationer från hela länet. Samtidigt måste Smålands Musik och Teater även fortsättningsvis möta sin publik genom föreställningar runt om i länet.

I arbetet med den regionala kulturplanen har Landstinget fått ett utökat ansvar för fördelning av statliga kulturmedel utifrån lokala och regionala behov. Detta leder förhoppningsvis till ökad samverkan mellan olika lokala och regionala aktörer och till bevara och utveckla ett varierat kulturliv i länets alla delar.

Under 2013 kommer Länsmuseet att öppna igen efter att en längre tid haft stängt för ombyggnad och man kommer nu att ha möjlighet att visa nya utställningar vilket också kan ses som ett led i arbetet med att utveckla kulturutbudet i regionen.

Kultur i vården stärker kropp och själ och bör därför betraktas både som ett redskap i behandling och rehabilitering. Det är också viktigt att se till vilka möjligheter som finns till att erbjuda vardagskultur till Landstingets patienter, till exempel TV och bredbandsuppkoppling på patientrum. För att uppnå målet med "Vård på lika villkor", bör kultur i vården även fortsatt utgöra en del av verksamheten i Landstinget i Jönköpings län.

Utskottet är positivt till att Landstinget i Jönköpings län inlett pilotprojekt med "kultur på recept". Det finns många studier och försök som gjorts på nationell nivå som visar på goda resultat. Detta bör snarast möjligt vidgas till att omfatta fler delar av landstingets verksamhet.

Hållbar utveckling

Landstinget i Jönköpings län ska bedriva ett miljöarbete som medverkar till en långsiktigt hållbar utveckling i samverkan med andra regionala aktörer. Att främja en hållbar utveckling innebär att agera på ett sätt som leder till positiva effekter för ekonomin, miljön samt sociala förhållanden inklusive människors hälsa.

Miljöfrågorna bör integreras i alla delar av flerårsplanen. I planeringsförutsättningarna ska helheten och inriktningen av miljöarbetet klargöras. Det bör finnas mål och åtgärder som syftar till förbättringar inom de mest prioriterade områdena för samtliga förvaltningar inom Landstinget. Målen bör möjliggöra jämförelser med alla landsting och regioner inom ramen för SKL:s öppna jämförelser.

Under 2012 har Landstingets nya program för hållbar utveckling 2013-2016 - utifrån ett miljöperspektiv antagits av Landstingsfullmäktige. Tillämpningen av miljöprogrammet ska garantera att medel avsätts för nödvändiga investeringar, även sådana där investeringsbesluten måste anpassas till en längre payoff-tid, och till fortsatt förbättringsarbete. Det är till exempel viktigt att processerna för inköp/upphandlingar genomsyras av ett effektivt miljöarbete eftersom just dessa processer kommer att ha stor påverkan på om vi kan uppnå miljömålen.

I detta sammanhang är det viktigt att mindre leverantörer ges möjlighet att lämna anbud på Landstingets upphandlingar och att man använder sig av det stöd man kan få av Miljöstyrningsrådet kriterier för upphandling när det gäller landstingets olika inköp, inte minst inom livsmedelsområdet. Andelen inköp av ekologiska men även rättvisemärkta varor ska öka. Landstinget bör under planperioden pröva frågan om att bli certifierad som "fairtrade-landsting".

Arbetet med att nå landstingets miljömål bör även förstärkas och bedrivs mer offensivt i de bolag där landstinget är delägare. Det är viktigt att miljöarbetet och miljömålen följs upp och redovisas i årsredovisning. Innovativt miljöarbete ska uppmärksammas genom Landstingets miljöpris.

I förarbetet till programmet för hållbar utveckling gjordes också en resvaneundersökning som visade att eftersom en stor del av de landstingsanställda reser med bil till jobbet är detta ett av de områden där Landstinget påverkar vår miljö mest. Detta har lett till nya mål i programmet kring hållbart resande.

I samband med hållbarhet i regionen vill utskottet också peka på Vättern som en viktig resurs som dricksvattentäkt.

Landstingets miljöarbete bör dra nytta av miljömedicinens kunskap om sambandet mellan miljö och hälsa. Landstinget bör i ökad utsträckning dra nytta av kompetensen på Arbets- och miljömedicin i Linköping.

I samband med arbetet med motionen om att stärka Landstingets kunskap och kompetens om kemikaliers inverkan på barn vill utskottet påpeka vikten av att mer information om kemikaliers påverkan på barn ges.

Allmänpolitiska utskottet anser att Landstinget ska ansöka om medlemskap i Sveriges eko-kommuner. För närvarande är tre andra landsting, tillsammans med 85 kommuner medlemmar. Föreningen Sveriges Ekokommuner är en frivillig samarbetsorganisation för kommuner i form av en ideell förening för hantering av gemensamma miljöstrategiska frågor av betydelse för en långsiktig hållbar utveckling.

Forskning och Utveckling

Forskning har stor betydelse för länets utveckling inte minst för dess betydelse för kvalitén i den högre utbildningen och därmed för tillgången på högutbildad

arbetskraft. En differentierad forskning har även möjligheten att generera innovationer till gagn för företag inom både tjänste- och tillverkningssektorn. Landstinget bör tillsammans med andra verka för ökad kunskap om samverkan och finansiering genom EU:s ramprogram för forskning och innovation. Inom det särskilda programmet Samarbete fokuserar man på konkreta tillämpningar av teknik och kunskap i det europeiska samhället inom en rad olika områden bland annat hälsa, livsmedel och jordbruk, information och kommunikation, transport och energi. Det är viktigt att landstinget tar aktiv del i detta arbete inför ramprogrammets nya mandatperiod.

Landstinget är en kunskapsbaserad organisation med lagstadgat ansvar för forskning och utveckling. Aktiva forskningsinsatser är också nödvändiga för att öka kompetensen i förmågan till ett kontinuerligt förbättringsarbete och för att få nya forskningsrön omsatta i den kliniska vardagen. Erfarenheten visar också att ökade möjligheter till forskning har gjort det lättare för Landstinget i Jönköpings län att rekrytera och behålla kompetent personal.

Landstingets forskning och förbättringsarbete har som mål att förbättra de resultat som hälso- och sjukvården åstadkommer. För att nå målet krävs att:

- att satsningarna på forskning och utveckling inom Futurum och Qulturum ska fortsätta och vidareutvecklas.
 - att landstinget tar aktiv del i arbetet för att ta tillvara resurser från EU:s ramprogram för forskning och innovation
 - att arbetet med att koppla klinisk forskning till arbetet med ständiga förbättringar som bland annat sker i forskningsprojektet Bridging the Gaps utvecklas ytterligare.
 - att Landstinget i ökad utsträckning satsar på forskning och utvärdering inom folkhälsoområdet.
 - att Landstingets institutioner för forsknings och utvecklingsarbete blir bättre på att marknadsföra sitt arbete och resultat bland Landstingets personal.
- Utskottet vill påpeka vikten av att göra den forskning som bedrivs inom Landstinget mer känd både inom Landstingets egna verksamheter och bland länsinvånare i stort.

Internationalisering

Det internationella arbetet kan i stor utsträckning bidra till tillväxt och utveckling i länet. Detta gäller inte minst forskning och högre utbildning. Samverkan mellan de aktörer i länet som agerar på den internationella arenan ska utvecklas. Landstinget bör även fortsatt dra nytta av de möjligheter som finns till finansiering av kompetensutvecklingsprojekt med hjälp av EU-medel. Utskottet anser att länet och Landstinget mer aktivt bör utnyttja Småland-Blekinges Europakontor i Bryssels kompetens, dels för att bevara regionens intresse i EU-relaterade frågor, dels för kompetenshöjande kunskaper om Europiska unionen, ramprogram med mera.

Överhuvudtaget bör Landstinget vara mer aktivt när det gäller att söka EU-medel till projekt inte bara inom forskningsområdet utan också för andra verksamhets- och utvecklingsområden inom Landstingets verksamheter, såväl inom sjukvården som inom regional utveckling.

Det är en viktig uppgift att identifiera och utveckla lämpliga och strategiska kontakter i och utanför Europa. Internationellt erfarenhetsutbyte ska även fortsatt vara ett led för Landstingets verksamhetsutveckling.

Landstingets breda internationella kontakter, både inom klinisk forskning och inom kvalitetsutveckling, är en styrka som tillsammans med Högskolans starka internationella profil borde vidareutvecklas gemensamt. Det är viktigt att Landstinget deltar i europeiska samarbetsorgan för regional utveckling.

ALLMÄNPOLITISKA UTSKOTTET

Tommy Bernevång Forsberg
Ordförande

Lena Bohman Hjelmstedt
Utskottssekreterare

Allmänpolitiska utskottet §§ 11-24

Tid: 2013-03-11 kl. 09.00-14.30

Plats: Gnosjö kommunhus

§ 20 *Underlag för Flerårsplan 2015-2016*

Planeringsgruppen har utarbetat ett förslag till underlag för Flerårsplan som diskuteras. Några redaktionella ändringar föreslås.

Björn Jonasson (V) yrkar på att en mening under Kollektivtrafik och infrastruktur om rabatterade busskort ändras till att detta ska gälla för ungdom upp till 25 år och för äldre över 65 år och inte över 75 år som det står i förslaget.

Beslut

Ordföranden ställer planeringsgruppens förslag mot Björn Jonassons yrkande och finner att utskottet beslutar att bifalla planeringsgruppens förslag.

Utskottet beslutar att i övrigt bifalla förelagt förslag till skrivning angående flerårsplanen och att godkänna underlaget till flerårsplan.

Reservation Björn Jonasson (V) till förmån för eget yrkande.

Utdrag: Landstingsstyrelsen

Vid protokollet

Lena Bohman Hjelmstedt

Justeras

Tommy Bernevång Forsberg Annika Hansson

Rätt utdraget,
Intygar

Allmänpolitiska utskottet §§ 11-24

Tid: 2013-03-11 kl. 09.00-14.30

Lena Sandqvist